

PERSBERICHT

2 december 2021

Verslag aan het federale parlement: Stelsel van de jaarlijkse vakantie - Financieel evenwicht en beoordeling van de kwaliteit van het beheer van de vakantiefondsen

Het Rekenhof is nagegaan of het nieuwe solidariteitsmechanisme dat werd ingevoerd door het koninklijk besluit van 20 januari 2017 effectief bijdraagt tot het financiële evenwicht van het stelsel van de jaarlijkse vakantie. Daarnaast onderzocht het ook het systeem van responsabilisering dat door hetzelfde kb werd ingevoerd met het oog op een kwaliteitsvol beheer van de vakantiefondsen. Het Rekenhof komt tot het besluit dat het solidariteitsmechanisme volledig los staat van het resultaat van de te financieren prestaties en dat het systeem van responsabilisering geen geschikte incentive is om een kwaliteitsvol beheer van de vakantiefondsen te garanderen.

Het vakantiegeld van handarbeiders en kunstenaars wordt berekend en betaald door de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV), die optreedt als publieke kas (RJV-Kas), en door de negen bijzondere vakantiefondsen, privaat en op sectorale basis. Het stelsel van de jaarlijkse vakantie wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de werkgeversbijdragen die de RSZ int en doorstort aan de RJV, die ze over de tien fondsen verdeelt.

Op het einde van de jaren 50 was het stelsel verlieslatend. Om opnieuw tot een financieel evenwicht te komen, werd een solidariteitsmechanisme ingevoerd: een saneringsbijdrage zorgde voor een jaarlijkse overdracht van een deel van de werkmiddelen van de fondsen naar het stelsel. In de praktijk werden er ook stortingen aan de bijzondere vakantiefondsen uitgevoerd. Op 20 januari 2017 werd een nieuw koninklijk besluit goedgekeurd om de saneringsbijdrage te vervangen door een nieuw mechanisme (de solidariteitsoverdracht) en om een nieuwe overdracht in te voeren (de responsabiliseringsoverdracht).

De solidariteitsoverdracht wordt geacht bij te dragen tot het financiële evenwicht van het stelsel van de jaarlijkse vakantie. In bepaalde jaren leidt die overdracht echter tot een slechter resultaat van de te financieren prestaties. Het koninklijk besluit voorziet namelijk in twee overdrachten: een overdracht van de RJV en een overdracht van de bijzondere vakantiefondsen. De overdracht van de RJV stemt overeen met het verschil tussen zijn financieel resultaat en zijn beheerkosten. Die van de bijzondere vakantiefondsen is het resultaat van een berekening gebaseerd op de beleggingsopbrengsten van de RJV en de beheerkosten van de RJV-kas. Het bedrag wordt onder de bijzondere vakantiefondsen verdeeld naargelang van hun belang binnen het stelsel. In jaren met geringe beleggingsopbrengsten, is de overdracht negatief en wordt het berekende bedrag aan de bijzondere vakantiefondsen gestort. De evolutie van de rentevoeten, die extreem laag of zelfs negatief zijn, heeft overigens ook een impact op de financiering van de beheerkosten van de

RJV. In de toekomst zullen de beheerkosten wellicht niet meer volledig gefinancierd kunnen worden door een afnemings van de inkomsten uit de door de RJV beheerde kapitalen, zoals bepaald in artikel 35 van de gecoördineerde wetten van 28 juni 1971.

De solidariteitsoverdracht houdt een ambiguïteit in stand tussen de maatregelen die noodzakelijk zijn om het evenwicht van het stelsel van de jaarlijkse vakantie te verzekeren en de financiering van de beheerkosten van de bijzondere vakantiefondsen. Er wordt nochtans een duidelijk onderscheid gemaakt tussen die twee mechanismen in de gecoördineerde wetten van 1971, die expliciet bepalen dat voor de financiering van de beheerkosten van de bijzondere vakantiefondsen een uitvoeringsbesluit moet worden genomen, dat er nooit is gekomen.

Tot slot berust de responsabiliseringsoverdracht, die een kwaliteitsvol beheer van de fondsen moet garanderen, op een evaluatie op basis van een dertigtal criteria. Naargelang van het resultaat van die evaluatie worden de bijzondere vakantiefondsen financieel beloofd of gesanctioneerd. De door de bijzondere vakantiefondsen behaalde resultaten worden vergeleken met die van de RVJ-kas, terwijl die niet wordt geëvalueerd voor alle criteria. Daarnaast dekt het evaluatiesysteem niet alle aspecten van het beheer af. De resultaten die de fondsen sinds 2017 behaalden, werden bovendien weinig benut om het systeem en, meer algemeen, de kwaliteit van het beheer van de vakantiefondsen te verbeteren. Dat tijdrovende systeem verhindert sinds 2016 dat de wettelijk bepaalde sociale controle wordt uitgevoerd.

Het Rekenhof formuleert in zijn verslag aanbevelingen ten aanzien van de minister van Economie en Werk en de RJV om het begrip 'financieel evenwicht' te definiëren en om, zo nodig, een andere financieringswijze voor de beheerkosten van de RJV te organiseren. Het beveelt daarnaast ook aan het koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 45 van de gecoördineerde wetten goed te keuren om de financiering van de beheerkosten van de bijzondere vakantiefondsen te regelen en, tot slot, het systeem van responsabilisering te verbeteren om o.a. de sociale controle te kunnen hervatten.

In zijn antwoord verklaarde de minister van Economie en Werk dat het door hem geraadpleegde beheercomité ermee akkoord ging om na te denken over het financiële evenwicht van het stelsel en over de financiering van de beheerkosten, maar dat het zich afvroeg of het wenselijk en haalbaar was om bepaalde aanbevelingen uit te voeren die tot wijzigingen zouden leiden op juridisch vlak. Volgens het beheercomité werken de huidige procedures en vergen ze geen dringende herziening. Daarnaast verklaarde de minister dat de mogelijkheden om de methodologie van de responsabiliseringsoverdracht aan te passen worden onderzocht binnen een werkgroep.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Stelsel van de jaarlijkse vakantie – Financieel evenwicht en beoordeling van de kwaliteit van het beheer van de vakantiefondsen* werd bezorgd aan het federale parlement. Het verslag, de samenvatting en dit persbericht zijn terug te vinden op www.rekenhof.be.